

ДЗВІНОК

— ОРГАН —

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ

в Канаді

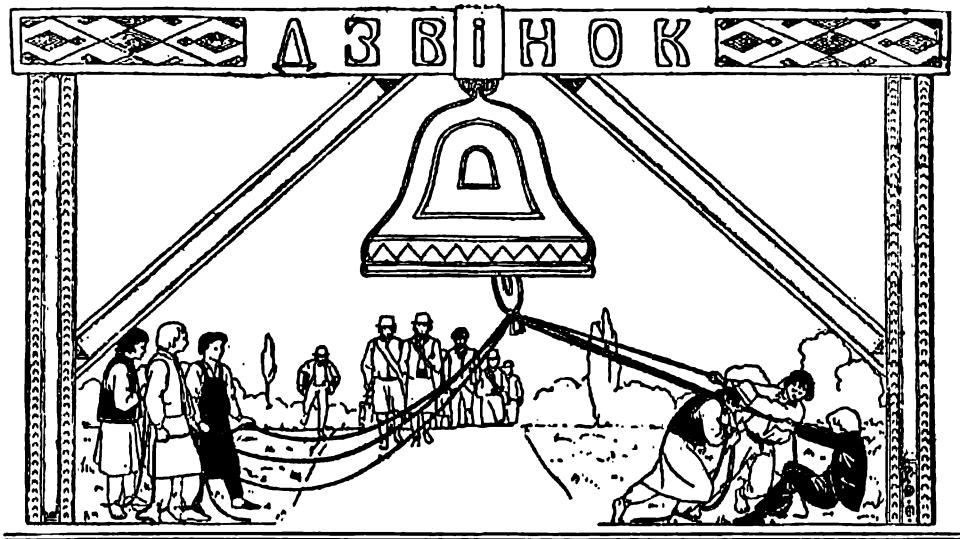
ВИХОДИТЬ РАЗ НА МІСЯЦЬ

Видає Канадійсько-Українська Видавнича Спілка в Канаді.

Адреса Редакції і Адміністрації:

590 PRITCHARD AVE.

WINNIPEG, CANADA.

УКРАЇНІ

УКРАЇНО, нам, Нене, с'яє
Одна лиш ціль.

Тому з нас кождий присягає
У твоїх стіп:

Прийmemo з пут Тебе звільнити
Для Тебе й кров дамо пролити,
Підemo в гріб.

Сягнемo волею зеніту,

Сягнемo зір —

У нас у грудях мов з граніту

Титанів жар.

Завзяте молоде не згасне

О, Нене — вір!

Тебе і нарід наш нещасний

Двигнемo з мар!

Як Сцеволя прийmemo раді

І труд, і біль,

Для долі кращої в громаді

Підemo в гріб.

Так, Нене — присягають діти

У Твоїх стіп!

Уляна Кравченко.

Як святкують ріжні народи Новий Рік?

У нас Українців починає ся новий рік з днем 1. січня після юліянського календаря, 14. січня після григоріанського календаря, а літа числять від Рождества Христового, як і у всіх християнських народів, кромі одних Вірмен. Ті ведуть своє числене від 592 р. по Рожд. Христовім, т. є. від відділення вірменської церкви від грецької. Новий рік святкують в серпни.

Всі прочі християни обходять новий рік горожанський 1. січня. Та не всі народи починають рік в січни. Магометани приміром празнують його в місяці Мугаррем, що припадає на наш вересень. Рік індійських брамінів починає ся в цвітни, як настане нів — у Авісинців з початком марта, себ то з першою появою трави і листя. Їх рік складає ся з 18 місяців, що мають по 20 днів.

Перси святкують новий рік а zarazом і свято весни у час весняного зрівняня. Се свято обходить весь нарід враз зі своїм монархом вельми торжественно. Шах устроює кінні перегони і роздає дарунки— а населенє також обмінює ся всілякими дрібницями.

У Жидів числили двоякий рік: один духовний, другий горожанський. Духовний рік починав ся в місяци Нісан, по нашому в марті — а числив ся від виходу жидів з Єгипту. За сим роком ішли всі празники і свята. Горожанський рік припадав в місяци Тішра, се є десь в половині вересня, а держали ся його в заключуваню договорів і виборі властий. Кождий семий рік звав ся у них суботним, кождий семий суботний був ювілейним.

Старинні Греки не празнували святочно нового року. Літа числили олімпіадами. Кожда олімпіада складала ся з 4-ох років так, що для означеня часу якоїсь олімпіади, треба було спершу назвати олімпіяду, а відтак вже рік тої олімпіади. В р. 776 перед Христом начали ся олімпійські ігрища Греків, відбували ся они що чотири роки і сей то протяг часу називано олімпіадою. Перший рік 194 олімпіади відповідав першому християнському рокови.

У Римлян за часів Ромуля починано рік з днем 1-го марта. Король Нума переніс його на січень і назвав сей місяць Януаром на честь божка Януса. В той день всі знатнійші Римляни ходили в храм сего бога і приносили йому в жертву молоко, дактилі, фіги та другі плоди.

В старині зазначували Римляни початок кожного року вбиванєм цвяха в стіни храма і з числа цвяхів вели рахунок років.

Як святковане нового року так і новорічні дарунки були вже в старім Римі в уживаню. Бували також новорічні дари для цїсаря, а згодом, від 3-го столїтя почавши, стали ся правною даниною римських сенаторів.

У Німців в давнину був також звичай даваня дарунків на новий рік — відтак перенесено його на Рїздво. Натомість у Франції і нині ще роздають лиш новорічні дарунки.

Китайці починають свій рік з першого місячного нову, що припадає на наш лютий. Їх календар один з найстарших. Рік у них складає ся з 12 місяців по 29 і 30 днів — в протязі 19. літ припадає ся 7 разів тринадцятий місяць.

Святковане нового року получене у Китайців з вельми інтересним і незвичайно гарним “празником лямп”. Той празник обходять в першу повню нового року. Головну участь у торжестві бере та часть народа, котра жиє на лодках. Кождий прибережний житель вважає своєю повинністю купити лямпу і повісити над дверима — або носить єї зі собою в часі прогульки. Навіть найбіднійший ускладає собі троха гроша, щоби прикрасити свою хижину двома—трома лямпками. Міста, облиті чарівним світлом, переменяють ся наче в якусь казочну країну.

По ріках вверх і в низ одною нерозривною лентою тягнуть ся безчисленні лодки, обвішані з усіх сторін різноцвітними лямпами. На лодках сидить китайське духовенство в червоних одежах, прегарно вишитих. Сьпіває оно молитви під звуки гонга і цимбал — по воді пускають бенгальські огні, котрі надають країні ще більше принад.

Лямпи бувають найрізномоднійші. На многих представлені зьвіри з движимими головами і ногами, смоки, цьвіти, птиці. Деякі прегарні з шкляними шибками усіх красок дуги, з широкою золотою френзлею і довгими шовковими шнурами і кутасами. Суть лямпи різної ціни: можна купити і за 6 сотиків а другої не дістанеш і за 200 доларів. Празник триває геть поза північ і довго ще чути серед нічної тиші тріскіт ракет і римських огнів.

СЛЬОЗА

РІЗДВЯНА КАЗКА.

Скільки разів возьме кріпкий мороз, скільки разів віє холодний вітер тай навіває нову верству снігу. Стільки-ж разів більшає біль і терпіня хорої вдови Кравчихи. Вона лежить на твердій постелі, накрита старим сіраком, та лише слабим стогном нарікає на студений вітер і мороз, що шпарами стін дістають ся до єї незатопленої хати. Коло неї порасє ся єї мала донечка Маруся, що рада б в кожду хвилину своєї матінці яку небудь полекшу вчинити. Та що ж вона годна? Заробити не піде, бо і сили у неї ще нема, а просити о милостиню, то таки дуже соромить ся. А люди, от як люди: кождий собі рад: чужа нужда їм не в гадці.

Ненечко дорогенька — лебеділа Маруся — нині Сьвятий вечер, а у нас нічого не має і вам не лекшає. Як би то красно й любо було, коли-б ми в вечер разом пшеничку їли. Хто знає, чи другої діждемо. Передвчєра ви самі о тім згадували, тільки що я плакала, як

ви загадали заставити одіж покійного нашого батенька. Мені жаль тої одежі, але коли ви кажете, що на весні мож буде її викупити, то вже най і так було би. Заробимо й викупимо, коби здоровля. Позвольте-ж мені, ненько, з нею у місто піти і зробити так, як ви казали. Куплю й ті ліки, що люди радили, й на вечеру дещо і дровець принесу. То буде гарно, ненечко! Позвольте, я борзенько верну ся.

Та студінь на дворі — простогнала Кравчиха.

— Я валпі чоботи взую — хоч великі вони, але я соломою вишхаю. Добре, ненечко?

— Як змерзнеш, то вертай ся з дороги; то студінь — сніги...

— Не змерзну, золотенька ненько, що мені студ нь! Для вас я у огонь піду. Вже не мучила дальше питаннями хорої матінки, тільки зробила, як думала: Накрила її шматем, що лишень у них ще було, взяла батькову одіж і в місто повандрувала. От вже таки добре з полудня. В зимі який вам то день? Сюди — туди обернеш ся, тай вже вечеріє. — Маруся поорудувала як слід. Вже й домів вертає. Вона рада-б зазулею ід неньці полетіти, тільки що крил у неї немає. — Поперечними стежками піду, то скорійше зайду — думає собі. А туг сніг засипав стежки, що й сліду не видно. Йй про те байдуже. Вона пішла коротшою ходюю. — Сніг йде та йде, а мороз бере дужіще, чим рано. Відній Марусі тяжко йде ся. Вітер провіває через єї діраву, стару свитину і неначе приліплює пекучий мороз до самого тіла, а збитошний сніг сипле ся у єї подерті оботи. Щоб ще лишень через широкий луг перейшла, тай вже дома, вже коло своєї неньки. Та що-ж! Вона втомилась. На єї чолі виступив піт і в тій самій хвилі замерз на чорних бровах. Бліде єї личко посиніло, а ніжки не могли вже дольше сніг відгортати, затерпили. Вона стоїть на одному місци, а йй здаєть ся, що вона все ще йде. Дрожачий голос, що став вириватись з єї гортані, то був єї плач. З єї синіх оченят потекла одна велика сльоза. Якийсь тепленько приодітий чоловік перейшов случайно коло неї і не поратував. Камінне серце в нього було. — Не відпочивай, бо ніч тебе зайде у твою ледарстві — сказав він тай пішов дальше, значить недоміркував ся Марусиною безвихідного положеня. — Єї шльохане стає що раз тихійшим. Студінь для неї меншає. В єї серці робить ся горячо, любо.... Вона бачить перед собою неньку і хотіла-б єї своїм горячим серцем нагріти. Ручками обнимає вона єї за шию тай просить: Ненько моя, нагрійте ся теплом мого серця, а лекше вам стане. —

Хмарне небо вже уповило ся чорним покровом. В селі радість, гомін. Вечірні сьвітла так і сяють на богатих столах. Різдвяний ангел став літати від хати до хати з дарунками на крилпях. Сніг йде тай іде, а білі єго пластинки танцюють собі у повіттри. Ангелови про те байдуже. Єго ні вода, нівогонь не бере ся. Тому чимало здивував ся, коли нечаянно побачив на своїй ніжній рученці велику білу пластинку

снігу. — Ти маленька білявиночко! Що ти є таке, що відважила ся на мою руку сідати? Твої посестри не вчинилиб того ніколи. — Я не звичайна пластинка, я сльоза.

Сльоза!? — повторив ангел. — Я сльоза убогої дівчинки Марусі — говорила дальше пластинка.

Тої Марусі з синіми очима?

— Так. Ті сині очи зронили мене он там в полі серед снігу. Студений мороз заморозив мене, а буйний вітер заніс мене сюди Маруся лежить на снігу, замерзає небога. Поратуй її ангеле! Се-ж вечір радости не смутку, терпіння, смерти!

Добре, сейчас — відказав ангел. Він прошептав щось вітрови і полетів собі дальше. Послушний вітер поніс чимскорійш пластинку до хати того богача, що бачив в полі немічну Марусю тай зганив її ще лихим словом. Богач той якраз вийшов тоді на подвірє, щоб політи слугам внести житняний сніп до хати. Зачала ся вечера. — Стіл аж гне ся під тягаром страв та налитків.

Пластинка спинила ся і потекла сльозою прямисінько в пугар, що в нього наливав собі вина господар-богач. Він випив налите вино, а з ним і Марусину сльозу.

Не добре се бини — сказав він — научу я того купця, щоб знав, яке вино мені дає ся! Сказав тай посумнів чогось-то.

А родина не то саме вино тай нахвалити ся не може. — Нараз встав богач від стола тай вийшов з хати.

.. Вже з пів години минуло, а він ще не вертає.

Де отсе пішов батько? — питають ся себе здивовані діти й мати. Не знають. Аж ось і надходить він тай не сам. На руках несе дівчинку, мсв мерця якого.

Се Кравчишина Маруся — каже він до родини — трохи що не замерзла на полі в снігу. Я бачив її, як вертав з міста. Стояло біднятко, а я думав, що відпочиває. При вечері зараз таки по тім клятій вині, вона мені привиділа ся умираюча. Мене забаліло за нею серце, тим і побіг я на то само місце, де я перше її бачив. Прибігаю, а вона вже не говорить, тільки ніби стогне, ніби плаче та й то вже останніми силами. Нумо діти, розморозуймо її. У другу хату понесім через сїни, там холодно, а тут у теплі годі розморозити — порадила жінка.

На другий день рано сиділа Маруся коло своєї неньки у затопленій богацькій хаті і розповідала, як орудувала в місті.

Зворушений богач заняв ся хорою вдовою, як би своєю матерю. До себе враз з донечкою забрав і хлба й до хліба всього дав. Хора Кравчиха трохи підвела ся з ліжка. Вона об всім дознала ся від богача. Її очи сльозами зайшли. То сльози радости й жалю! А Маруся обіймає матір тай щечече біднятко:

Ненько дорогая! звідки се для нас добро взяло ся? Чи не сон се?

— Ні, дитино, то твоє добре серце заповдіяло сю людську ласку.

— А я, ненечко, сон мала, щось десь то моє серце горяче, горяче таке горяче, що вас ним я хотіла загри́ти.

— Ти-ж і загри́ла ним мене, любочко моя дорога, сиза. —
І досі ще ніхто не знає, що то все зробила Марусина сльоза.

Марко Черемшина.

Грай дзвіночку

Грай Дзвіночку сьпіваночки
Грай, сьпівай, нові дзвени,
А горами, а долами
Клич обнов-житя неси.

В променисте, небо чисте
Най нас голос твій веде,
Й кличем волі, слави долі
Най звенить нам все, а все.

Най поможе всю ворожу,
Страшну власть здавити тьми,
А піднести прапор чести
Й непорочної краси.

Най дасть сили, з тьми могили
Нищих двигнути братів
І їм ясний вказать красний
Шлях до волі, щастя днів.

Гейже руки, кінець муки!
Клич лунає вже на прю:
В бій ставаймо та єднаймось
у братерську вперш сімю!

Грай Дзвіночку сьпіваночки
грай, сьпівай нові, дзвени;
й пісню волі, слави, долі
Україні принесли.

о. П. Олексів.

Сирітська Молитва

За селом, гень під горою,
На сьвіжій могилі
Три сирітки, голі, босі
Склонились безсилі.

Що дня вони там приходять
Й розради шукають,
І сльозами сумні квіти
На ній підливають.

А ті сльози такі повні
Всякого терпіня,
Що не сплячуть сего горя
Цілі покоління.

Наймолодше шепче тихо:
Пречиста Маріє,
Пішли до нас нашу маму,
Най їсти загри́є!

Середуце каже: Боже,
Ти радиш сьвітами,
Чому бідних нас нещасних
Лишив сиротами?

А найстарше вже не плаче,
Лиш тяжко зітхає,
Та про чорну свою долю,
Вічно щось думає.

Підніє очи і питає:
Чому люд гарює,
Чом смерть губить бідний
[нарід

На душі полює?

Ні, не плачте, любі діти!
Перейде сваволя,
Прийде ненька, прийде щастє,
Усьміхнеть ся доля!

Подорожі Гулівера

Знайдів для дітей ЛЕВ ТУРВАЦЬКИЙ.

ЧАСТЬ ПЕРША.

Подорож Гулівера до краю Ліліпутів.

Гулівер спомінає коротко о собі, о своїй сім'ї і о причинах, котрі спонукали його предприняти подорож. — Корабель, на котрім він подорожував розбив ся, він дістав ся вплав до берега краю Ліліпутів, де його узвеличли і глибоко в край завололи.

Мій батько мав невелике майно, положене в провінції Нотінгем-шайр; з п'ятох його синів я був третим. Коли мені було чотирнайцять років, післав мене батько на університет в Кембрідж, де я через три роки пильно учив ся. Позаяк однак видатки на те ложені були для мого батька за великі, віддав він мене на науку до пана Джемса Бетса, славного хірурга в Лондоні; у него я пробував через чотири роки. Батько прислав мені від часу до часу по трохи гроший, а я вживав їх на вивчене мореплавства і математичних наук; знане їх є конечно кождому, хто хоче робити далекі подорожі по мори, що знов вважав я за свою долю. Покинувши пана Бетса повернув я до мого батька і дістав від нього і від стрія Івана сорок фунтів штерлінгів (около 200 долярів), а запевнивши собі крім того на рік по трицять фунтів штерлінгів, я міг тепер записати ся на університет в Лейді. Там вчив ся я 2 роки і 7 місяців медицини, бо я був переконаний, що знане єї в моїх подорожах мені дуже придасть ся.

Недовго по моїм повороті з Лейди дістав я порученє мого доброго учителя, пана Бетса, місце хірурга на кораблі "Ластівка", котрий стояв під командою капітана Авраама Пеннеля; на сім кораблі зробив я великі подорожі на Схід і до інших країв.

По повороті рішив ся я осісти в Лондоні, а до того додав мені заохоти пан Л. поручивши мене кільком своїм пациентам. Я наняв мешкане в невеликім домі в части міста званій Олд Джюри і не довго потім одружив ся я з панною Марією Бертен, другою донькою пана Едмунда Бертен, панчошника з улиці Нюгетстріт, за котрою я на придане дістав шістьдесять фунтів штерлінгів.

По двох роках помер мій добрий учитель Бетс. Я мав небогато приятелів, а позаяк також не дуже добре мені вело ся, то я нарадивши ся з жінкою і декотрими приятелями рішив ся еще зробити одну морську подорож. Я став хірургом на двох кораблях на котрих подорожував я через шість літ до Східної Індії і Західної, де я збільшив своє майно. Маючи все з собою не мале число книжок читав я у вільних хвилях оповіданя і пр. найліпших старих і нових писателів, а коли я ді-

став ся на сушу, то придивляв ся звичаям і характерови ріжних народів і вчив ся їх бесїд, що задля доброї памяти легко менї приходило.

Позаяк послїдна подорож не повела ся щасливо менї то я зостогидив собі море і загадав лишити ся при жінці і дїтях. Я переселив ся з Олд Джюрі на Реперлен а з відси на Успїнг, в надїї, що я там між моряками знайду практику лїкарську; однак ся зміна не вийшла менї на добро.

Три роки чекав я на дармо поправи моєї долї, аж в кінци одержав я від капітана Вілїяма Прїчер, користне місце на його кораблі “Антильопа”, що мав як раз плисти на Південні моря. Ми виплили з Брістолю 4-го мая 1699 року; початок плавної був дуже щасливий.

Непотрібним було би нудити читачів подробицями пригод, які нам ся на морю лучали; досить сказати, що пливучи до Індї Східної ми сильною бурею занесені дістали ся геть на південь неподалеки краю Діменса. Дванайцять з наших моряків померло з великої натуги а прочі були також дуже умучені.

Було то з початком падолиста; день був мрачний, так що матрози побачили скалу перед собою ледви тоді, коли вже і корабля звернути не було можна. Корабель вдарив о скалу, його спід розбив ся цілком а вода ляла ся потоком до середини. Нас шістьох всїло на човен, щоби чим скорше відїхати від корабля і скали. Се нам удало ся. Ми плили зо три години, та довше ніхто з нас не міг вже кермувати стерном, бо ми вже на кораблі помучили ся були так, що не могли нічого робити. Тому здали ся ми на ласку филь; може в пів години пізнійше перевернула нам буря човен.

Не знаю, що стало ся з тими моїми товаришами подорожи, що були разом в човні і з тими, що з корабля ратували ся на скалу; мабуть погинули. Я сам почав плисти тудя, куда мене течія морська і подув вітру несли. Часто спускав я ноги, але не міг досягти дна моря; я вважав себе вже за пропавшого, коли як раз удалось менї досягти дна, бо море вже було мілке і филї не вдаряли так сильно. Водю мусїв я їти близько годину, заким вийшов на суху землю; була вже осьма година вечером. Я ішов далї може з пів години, і нігде не бачив я ні хат, ні слїдів мешканців. Умучене, жара і пів кварта горівки, котру випив я лишаючи корабель, наклонювали мене до снання; я положив ся на мягонькій траві і заснув міцнійше, чим колинебудь в моїм житю; так спав я може з девять годин. День був вже ясний, коли я пробудив ся; я хотїв встати, але годї було двигнути ся. Я лежав на взнак і побачив, що руки і ноги мої були привязані до землі, так само, і волосе; я побачив навіть тонкі шнурки, котрими мене хтось, від грудий аж до ніг перевязав. Я не міг інакше лиш в гору дивитись; та сонце допікало жарко а сьвітло його разило мене.

Якийсь шипїт докола доходив до мене; в такім положеню в яким я був, міг я хиба лиш небо видїти. Нараз чую щось рухає ся на моїй лївій нозї і легко поступаючи по грудях зближає ся аж до бороди. Немало здивував ся я, коли побачив нараз маленького чоловіка, не вис-

шого, як на шість цалів, з луком і стрілою в руках, з сагайдаком на рамени, а за ним з сорок таких самих подібних люців. Здивований почав я голосно кричати так, що всі ті дрібні сотворія страхом переняті почали скоро утікати а декотрі, як пізнійше я довідав ся, занедужали з остраху. Незабаром однак вони знов вернули до мене а один з них, котрий мав відвагу до мене зблизити ся так, що міг мое ціле обличе побачити, промовив піднівши з подиву руку і очи, тихим, але виразним голосом: Гекінаг Дегуль. Прочі повторили також ті слова; я їх однак не порозумів, що они мають означати.

Читач може легко представити собі, що мое положене не було найвигіднійше. Я добув отже всіх сил і порвав щасливо ті шnurки чи нитки та повиривав кілки, до котрих моя рука була привязана а підніс-

ши єї трохи, побачив я, аж тепер, що мене вязило... Скрутивши міцно головою, хоч з великим болем, натягнув я трошки шnurки, котрими волосе мое з правої сторони було привязане; я міг вже трохи рушити головою. Побачивши се, почали малесенькі сотворія з жахом утікати, скорше заким я котрого з них міг зловити. По хвилі почув я, що один з них крикнув: "Тольго Фонак" і в тій хвилі впало більше як сто стріл на мою ліву руку; они вкололи мене немов шпильками. Потім слідував еще один вистріл в воздух, з котрого много стріл упало на мене і на мою руку, котрою заслонив я собі лице.

Скоро той град стрілів минув, я трібував знов освободити ся, але се викликало ще більшу стрілянину, а навіть декотрі почали коло-ти мене списами; однак се їм не удало ся, бо я мав на собі грубий ка-

фтан з баволячої шкіри. Пізнав я отже, що найліпший спосіб буде лежати тихо до ночі, а тогди витягнувши ліву руку освободжу ся цілком; я розумів, що переможу і найсильніше їх військо, котре би стало против мене, если лиш оно буде того зросту, як ті, котрих я до тепер видів. Але судьба призначила мені иншу долю.

Скоро ті маленькі люде побачили, що я успокоїв ся, перестали стріляти, але зі збільшаючого ся гамору пізнав я, що їх число о много побільшило ся. Я чув також може з віддаленя чотирох ліктів від мене, просто мого правого уха, як би відголос працюючих людий: обернувши на той бік голову побачив я, о скільки на се дозволили мені шнурки і волося, підвисшене з дощок, з приставленими драбинами; на тім підвисшеню могло з чотирох людий змістити ся. Один з них, що видавав ся мені визначнійшою личністю промовляв щось до мене довго, однак я і словечка з його бесіди не розумів. Мушу однак натякнути, що заким тая личність почала свою промову, закликала она тричі: “Лянгро дегуль сан”. На сі слова приблизило ся до мене з пятьдесять людий і перерізували шнурки з правої сторони, котрими моя голова була привязана до землі, так, що я вже тепер міг єї обернути на правий бік і вважати на цілу стать і рухи чоловіченька, що до мене промовляв. Був то мущина середнього росту і тонший, від тих других, що з ним разом були на підвисшеню. Один з них був пажом і держав звисаючий кінець одягу; він був троха більший від мого середнього пальця; два порчі стояли поруч того визначного чоловіка і держали його по під боки. Він грав добре ролю бесідника і виразно я міг пізнати з його мови погорду, обіцянки і милосердіє. Я дав йому відповідь кількома словами в як найпокірнійший спосіб, а ліву руку і очи підніс я до гори, немов взиваючи сонце на свідка, що вмираю з голоду не ївши так давно.

Джонатан Свіфт.

(Дальше буде)

Павич і Сорока

Павич і сорока сперечали ся за се, хто з них має більше прикмет. Павич чванив ся особливо блиском, барвою і величиною своїх пер.

— Сему я не перечу, — відказала сорока. — Лише скалки мені, небоже, чи вся краса і величина твоїх пер придатна до літання? Апу но покажи таку штуку як я!

При сих словах сорока злетіла в гору, уносила ся то вище то низше і облетіла спорий кусень простору. Вкінці сіла на плоть і сказала:

„Зверхня краса зовсім пуста...”

„Тому, мій друже, не гордись дуже!”

Іван Франко

Абу Казимові Капці.

АРАБСЬКА КАЗКА.

I.

(Хто такий був Абу Казем і як виглядали єго капці.)

У Багдаді, славнім місті —
Тому літ не сто, не двісті,
Як каяфи*) ще жили,
Був вдовець, стара катряга,
Та такий вам скупиндряга,
Що шукать по всій землі.

Хоч багатий був як рідко,
То ходив брудний як дїтько
І обдертий як жабрак:
Сорочище чорна, груба,
Ледво руб держить ся руба,
А штаниці мов райтак.**)

Лисину замість турбана***)
Обвивала шмата драна,
Ветха — й колїру не знать;
Плац — верета перетика,
Шпилька з терня, пояс з лика —
Хоч у просо шпаки гнать.

Звав ся дід той Абу Казем,
Був купець собі, не блазен,
Пахощами торгував.
Як по місті йшов часами,
Всякий люд за ним юрбами
Біг і дивом дивував.

Та найбільше всіх уваги
У старого скупиндряги
Єго капці знай тягли:
Але капці-ж бо то капці!
Що мабуть ще дідчій бабці
Слюбним обувом були.

Віджи Абу Казем взяв їх,
Кілько літ вже уживав їх,
Сєго не затямив сьвіт;
Знали лиш шевці багдатські,
Що ті капці чудернацькі
Латали вже з десять літ.

Що там прищіпок без міри!
Що там дратви, що там шкіри
Шевські руки уплели!
Десять раз підшви вляли
До старих нові шпиляли,
Щоб міцнійші були.

А під десять шкур тих, братку,
Абу Казем на остатку
Цшвяхів русто сам набив,
Тай то цвяхів з головками,
Мов цибулі з чесниками,
На уряд коваль набив.

І обцаси тож незгірші:
Мов копита що найширші,
Оттакий лишали слід;
Пришви дубельтово шиті
Так були латками вкриті,
Нєначе дуб, корявий дід.

Нєвийй ковчет — я шевєп —
Стілько лат не мав і бревєп,
Що ті капці-шляпаки,
Подобали на колоду,
А тяжкі були до ходу,
Наче проса два мішки.

*) Калїфам^и звались магометанські володарі, що були заразом царями і головою церкви.

***) Райтак — решето з великими дірами

****) Завій, котрий Араби носять на роловах замість шапки.

Тож то мир увесь зглядав ся,
Як в них Казем прожрадав ся
Вулицями на базар,
Як потів бідак і сапав,
Ноги тяг, що ледво шлапав,
Мов за кару кайданяр.

Капці тії так всі знали,
Так їх часто споминали,
Що прислівем стались в мить:

Як тяжке щось мав хтось в гадці:
“Се як Каземові капці,
Сего я не втну зробить.”

Слухайте-ж, як доля ненька
Тими капцями злегенька
Скочотать его взяла,
Поки всі гидкі й болющі
Злих привичок шкаралущі
Потрощала й розмела.

II.

(Як Абу Казим на ліцитації купив собі біду.)

Раз базаром Абу Казем
В день торговий ледво лазив
В своїх капцях ноги тяг,
Та торгу він знай пильнує!
Тут продасть, там знов купує
Все снуєсь по вулицях.

В тім забили барабани
І валить народ юрбами
Там де возний судовий
Став на бочку й вигрижає:
“Хто охоту й гроші має,
Най іде в базар новий!”

“У базарі, добрі люди,
Ліцитація зараз буде!
Там купець в Бен Омар,
Пахощами він торгує, —
От у него ліцитує
Суд за довг увесь товар.

Музульмани теь чують,
Ті жаліють, ті кепкують,
Та ніхто не поспіша.
“Пахощі, се бабське діло!
Нам на те, щоб грішне тіло
Прокормить, нема гроша!”

Та один лиш Абу Казем
Вчувши се аж скочив разом
Мов підріс і просьвітлів.

“Пахощі, тай то хороші!
Продадуть за песі гроші!
Коб на час я долетів!”

І вже сапа, і вже фука,
Шкандибає і штільгука
В Бен-Омаровий базар...
Тут спіткне ся, тут офукнесь,
О прохожих лобом стукнесь,
А біжить, мов на пожар.

Прибігає — не витаєсь,
Тільки про товар питаєсь
Та розвідує ціну.
В тім Омар к нему підходить
І на бік его виводить
На хвилиночку одну.

“Друже любий, Абу Казем!
Бачиш, що за горе разом
Впало наче з неба грім
На мій дім! Та тій же Богу,
Най зломаю зараз ногу,
Сли я сам що винен в тім!

“Знаєш сам — купець я чесний,
Але трафивсь друг облесний,
Я за него заручив;
Вчора мав він довг сплатити, —
Ну, і втік! І ось, гляди ти,
В що він мене затащив!

“Друже любий. Абу, Казем!
Поратуй мене сим разом!
Словечко одно скажи.
Що сплатиш сей довг за мене!
А то горенько нужденне
Жде мене в тюрмі, в вежи!

“Та самому-б ще терпіти
Пів біди! А жінка, діти!
Адже все сплїндрують тут!
Так що їм хоч зараз гинуть,
Хоч із моста в воду линуть...
Сяк чи так — нам всім капут”

Та не зрушив скупиндриягу!
Замість взяти на увагу
Єго просьбу, єго плач,
Він промовив: “Кумцю любий!
Я? Тебе спасать від згуби?
Чи ж то я такий богач?”

І лишивши Бен Омара
Він спішить, де возьних хмара
Лїцитацію вела
І рожевого олійку
Величезною сулійку*)
Власне к продажі внесла.

Сей олій з Шірасу**) просто
Варт був певно пястрів***) зо-
сто, —

Та ніхто не купував:
Абу Казем скупарисько
Безсумлінно всю бутлисько
За три пястри сторгував.

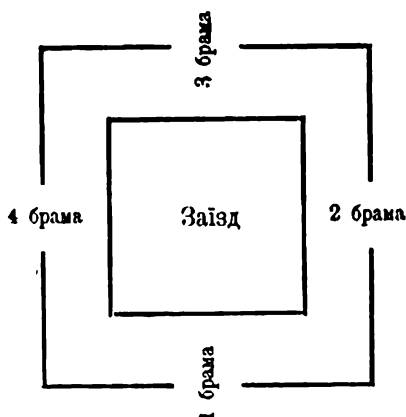
Дав три пястри, в кіш бутлище,
Та домів коби чим швидше, —
Наче з краденим летить.
А Омар зітхнув тай шепче:
“Бог тобі за добре серце
Ще й з процентом заплатить!”

*) Сулія — велика фляшка. бутля.

**) Шірас — головне місто Персії. славне своїми рожами. з котрих видобувають дорожочінний рожевий олійок.

***) Пястр — арабська монета. около 40 центів.

Рахункова Задача.

Був заїзд, обведений високим муром — в нїм чотири брами — а на брамах варта, котрій мусїв кождий чи входив чи виходив дати 1 доляра.

Прийшов оден подорожний до першої брами дав вартї одного доляра, переночував в заїзді, заплатив за ніч половину всіх грошій, що при собі мав — вийшов першою брамою назад, але знов вартї мусїв дати одного доляра.

Другої днини пустив ся до заїзду другою брамою і повторило ся знов те

саме: дав вартї одного доляра, в заїзді заплатив половину грошій, які мав при собі, вертаючи дав вартї одного доляра.

Третоґо дня вийшов подібним способом третою брамою, четвертого дня четвертою брамою, а коли вийшов з четвертої брами, не мав вже нічого, бо послїдного доляра дав на брамі вартівникови.

Кілько долярів мав, входячи до першої брами?

Подає: Ян. Диколасвич. . .

В п'ятьдесят семі Роковини

уся дїтвора кланяєть ся Тобі нині

ВЕЛИКИЙ ТАРАСЕ!

І лине думкою на Твою могилу під Канів і складає на ній вінок з горячих почувань дїточих сердець.

Бо і наші молоді душі палають жаждою народної волі — і у них зродила ся горяча любов правди, і наші пісні зливають ся нині в оден могучий воскресний імн:

Ще не вмерла і не вмере!

Поклін Тобі, безсмертний Поете, воскресителю живого народнього слова! Поклін Тобі, великий Мученику за сло о правди! Поклін Тобі, Віщуне ясного волі дня!

Від мільона українських дїтий слава Тобі, честь!

Мені тринадцятий минав...

Мені тринадцятий минав,
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сияло,
Чи так мені чого було —
Мені так любо, любо стало,
Інакше в Бога...
Уже прокликали до паю,
А я собі у буряні
Молю ся Богу; і не знаю,
Чого маленькому мені
Тогдї так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо і село,
Ягня, здаєть-ся веселилось,

Та не довго сонце гріло,
Не довго молилось;
Запекло, почервонїло
І рай запалило.
Мов прокинув ся, дивлю ся:
Село почорнїло,
Боже небо голубєс
І те помарнїло.
Поглянув я на ягнята —
Не мої ягнята;
Обернув ся я на хати —
Нема в мене хати.
Не дав мені Бог нічого!
І клинули сльози,
Тяжкі сльози...

Тарас Шевченко

Тарас Шевченко найбільший поет України, родився дня 15. лютого 1814 року в селі Моринцях, київської губернії на Україні. Їго отець, Григорий, був селянином - господарем. Від діда, Тарасового, що був шевцем стала звати ся ціла родина Шевченками, хоч дід звав ся Грушівський. Родичі Шевченка були кріпаками, т. є. підданими, що робили панщину, котру в Росії знесли аж 1861 року. Коли Тарасовжив ся другий раз і від того часу почало ся у малого Тараса горе. Він був веселов і живої вдачі, часто передирав ся з мачошиними дітьми і мачуха за се Тараса не злюбила і часто его побивала.

ви було півтора року від роду, переселили ся его родичі до сусіднього села Кирилівки і втім селі прожив він свої дитячі літа. Свою матір любив Тарас дуже і не раз згадував її у своїх поезиях. Однак не довго нею тїшив ся. Коли мав девять літ умерла мати а отець подру-

жив ся другий раз і від того часу почало ся у малого Тараса горе. Він був веселов і живої вдачі, часто передирав ся з мачошиними дітьми і мачуха за се Тараса не злюбила і часто его побивала.

Отець, що бачив в хаті незгоду, постановив вислати хлопчину між люди та дав его до дяка Богурского на науку. Таким способом навчив ся Тарас читати. Але два роки по смерти матери помер Тарасови й отець і від тепер жило ся ему ще гірше як доси. До дому не мав чого вертати, а вдяківській школі мусів не раз терпіти тяжкі побої. Однакж Тарасови ішла наука скоро і він незабаром вивчив цілу псалтиру і став в селі піддячим, а що мав дзвінкий та хороший голос то й люди почали его любити.

Та не довго так було. Тарас мав з-малку охоту до малярства, отже коли ему минуло тринадцять літ, він опустил Богурского та пішов до села Лисянки, щоби у тамошного маляра учити ся малярства. Але сей маляр нагадував своїм поведенєм дяка Богурского, то і Тарас перебувши у него три дні, покинув его і пішов в село Тарасівку до другого маляра. Однакж маляр не приймив его, бо сказав що у Тараса нема спосібности ні до чого. Так ходив Тарас з села до села, шукаючи

учителя, аж вкінці забрали его до двора, де став кухарским помічником а відтак льокаєм.

Тарасів пан звав ся Енгельгардт. Се був чоловік рухавий: заєдно їздив по великих містах Росії, то до Київа, то до Вильна або до Петербурга, столиці Росії і звичайно брав з собою Тараса. В часі тих вандрівок вправляв ся Шевченка що раз більше в рисованю і як тільки міг денебудь який образ собі придбати, старав ся вірно его відрисувати. При одній такій пробі застав его пан, а побачивши, що у Шевченка є талант до малярства, погадав собі, що може мати з него велику користь, если Тарас вивчить ся малювати, бо буде для него багато гроший заробляти. Для того дав его на науку до одного маляра в Петербурзі. Там пізнав ся Шевченко з земляком Сошенком, Українцем, також малярем. Сошенко полюбив Тараса і щиро ним займав ся. Давав ему читати книжки, познакомлював з иньшими Українцями, що жили в Петербурзі і у всякій пригоді давав ему раду. Ті знакомі Шевченка, побачивши великий талан свого земляка, порадили ся і 1838 р. купили ему у его пана Енгельгардта волю за 2. 500 рублів. Тарас, увільнений з кріпацтва, став ходити на науку малярства до найвищої школи штук в Петербурзі, та почав писати поезії, висьпівуючи в них долю свого народу. Вже два роки по его визволеню вийшов перший збірник его поезий під заголовком "Кобзар". Від того часу стали Шевченка називати Кобзарем та й доси его тим іменем величають.

Скінчивши малярську школу вернув Шевченко на Україну. В Київі познакомив ся з молодими Українцями, що заложили були для просвіти свого народу тайне товариство съв. Кирила і Методія. Тарас не належав до сего товариства, але ходив на наради та читав там свої вірші. Однак скоро дізнала ся про товариство російська поліція, повязнила всіх тих людей, що сходили ся в сїм товаристві, а відтак позасуджувано їх на вязниці або позасилано в далекі міста Росії. Шевченка засуджено служити в війську далеко від рідної землі, а до того заборонено ему малювати, писати ба й читати. Так жив нещасний Тарас 10 літ в тяжкій неволи. Аж коли помер цар Николай, що засудив Шевченка, а настав его син Александр II., увільнено нашого поета і дозволено ему вернути до краю, спершу до Петербурга, а відтак і на Україну. Та хоч як утішив ся Шевченко волею, не довго нею радував ся. Військова служба так знищила его здоровле, що він по п'ятох літах помер в Петербурзі 26. лютого 1861 року, в 47-ім році свого життя. Нещасний не дїждав ся й того, чого все надїяв ся, чого все у Бога просив: знесеня панщини. Декрет знесеня кріпацтва оголошено вже по смерті Шевченка.

Шевченко казав себе похоронити на Україні, тож по его смерті перевезено мощі поета до рідного краю і похоронено їх коло міста Канева над рікою Дніпром. На високо висипаній могилі стоїть великий, з далека видний хрест, а люди, що почитають память того великого чоловіка, з'їздять ся з усіх сторін України, щоби віддати честь его тлінним мощам.

арас Шевченко ; найбільший гаш тоет. Найбільший він особливо тому, що з его усіх поезій віє горяча любов до справди, до свого бідного народу й до свого нещастного краю. Свій бідний, закріпощений нарід любить Тарас цілим серцем, відчував его недолу та плакав над нею у своїх віршах. Ось на пр. що пише він про селянську долю на тодішній Україні в одній з своїх поезій:

Якось недавно*) довелось
Мені заїхати в Україну,
У те найкращее село,
У те, де мати повивала
Мене малого, і в ночі***)
На свічку Богу заробляла.

Чорнійше чорної землі
Блукають люди
Село неначе погоріло,
Неначе люди подуріли, — —
Німі на панщину ідуть
І діточок своїх ведуть

Аж страх погано
У тім хорошому селі:

І не в однім оттім селі
А скрізь на славній Україні
Людей у ярма запрягли . . .

Найбільше-ж боліло Шевченка те, що він на сю людську недолу не міг нічого допомогти, бо пише:

Погано дуже страх погано
В отсій пустині пропадуть;

А ще поганіше на Україні
Дивитись, плакати і — мовчати.

Не міг сего стерпіти Тарас і ддятого, як сам каже, заплакав і поїхав назад на чужину.

Найгорячіша-ж любов проявляла ся у Шевченка до своєї вітчизни. Свою Україну він любив над все на світі, заєдно за нею тужив і називав єї у своїх поезіях любово, милою, славною Україною, або мамою. Він і пише в однім місци:

Я так єї, так люблю
Мою Україну убогу, —
За неї душу погублю.

На цілїм світі не було для Шевченка нічого красшого над Україну і тому сказав він:

Здаеть ся красшого не має
Нічого в Бога, як Дніпро,
Та наша славна Вкраїна.

І хоч, як він каже, єму однаково, чи буде він жити на Україні, чи ні, то не однаково єму, як Україну злі люди присплять, лукаві, і в огні єї окрадену збудять...

*) Се було 1859 р., коли Шевченкови позволено поїхати з Петербурга на родину.

**) Заробляла в ночі, бо в день панщину робила.

Нехай же ся горяча любов нашого славного Кобзаря до своєї вітчизни буде для нас заповітом, і нехай через ціле життя остане нам в пам'яті вго поклик:

Свою Україну любіть!
Любіть її бо время люте...
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть!

Вінок на Могилу Тараса Шевченка

Діточа сцена в 2 відслонах.

В и с т у п а ю ч ч і :

Оля — літ 14.		Галя)
Любка — літ 5.		Юрко) літ 10 — 13
Марта — літ 10.		Олекса)
Кость — літ 13.		Дух Шевченка
Борис — літ 11.		селянські діти

Перша дія.

Сцена предтсавляє комнату. На переді на стільчиках сидять дівчатка: Оля, Марта і Любка і плетуть вінок. Кость і Борис відломують віти соснові і ладтять свічки. Прямо публики висить на стіні портрет Шевченка. На землі лежать цвіти, червона китайка, барвінок і соснина.

Дівчатка (плетуть і співвають).

Плетем, плетем вінок
З соснини і квіток
На могилу мужа того,
Що терпів за нарід много,
Що терпів, боровсь над сили
Від колиски до могили...

Хлопці (впадають в сьпів):

Та борба ся і ті болі
Не зломали в него волі,
Не згасили в нїм любови,
Ні надії в день обнови.

Входять селянські діти:

Слава Богу!

Оля, Марта, Любна, Кость і Борис.
Слава! слава!

Марта: Ах спішіть ся, бо темрява
Ось-ось-ось на землю спаде,
Не дамо в ночі з тим ради.

Галя: Ах не бій ся. В нас охоти
Не забрагне до роботи.
Я цвѣтки берусь складати
І буду вам подавати.

Юрко: А ми хлопці знов у чвѣрці
Стричи будемо палірці.
Та скажіть, чи на весілля
Ви в вінки плетете зілля,
Щоб вкрасити ним сьвітлиці?

Оля: Ні, мерцеви ті китиці.

Галя: (зчудовано): Хто-ж се вмер, що ми й не чули
Як у церкві дзвони гули?
Чи свояк ваш? Хто з родини?

Оля: Ні, се батько України.
Зветь ся він Тарас Шевченко —
От той тутки, глянь серденько (показує на портрет)
Пяде'сять осьмий минає,
Як у гробі спочиває.

Оленка: Лицар був либонь завзятий,
Пан учений, дук богатий?

Кость: Ні, він хлопська був дитина,
Рідний край єму Вкраїна,
Ріс у злиднях, у неволі,
А сьпівав про хлопські болі.

Любна: Ще маленький, знать вам треба,
Вже шукав стовпів до неба.

Марта: Й того небадправди сьвіту
Все шукав як щастя цвѣту.

Галя: Ах! глядїть! роси перлини
На листках.

Оля: Як сиротини
Слези ясні, що діточий
Вік єму навів в очи.

Галя: Ще вилетить ті рожі поміж віти
І отсі ще синесенькі цвіти.

Оля: Ах! сїм рож! як сїм днів яєних
В житю Тараса нещаснім.

Олекса: Сїм лиш яєних днів усього?
А ті другі?

Кость: Лиха много
Потерпів. За правди слово
У кайдани заковали,
У кіркігэкий степ пігналі,
Де літ десять понад морем
Жив лиш тугою і горем.

Оля: І надїєв, що Вкраїни
Ще у смерги хоч годину
Раз побачить... Дніпр широкий,
І могили ті високі,
Степ розлогий, люд обдертий...
Не дали єму там вмерти.

Юрно: А побачив скорше чим могилу
Те, що серце так живо любило?

Борис: Так, вернув ся — і серце розбите
Відпочало у рідній країні,
Та не довго довело ся жити —
Бо небавом спочав в домовині.

Оля: В Петербурзі під снігом півночи
Кобзареви смерть стулила очи.
Але нині тут він поміж нами
Над Дніпра спить синими водами,
На горі тій, відкуди степ видно
І кохану країну всю рідну.

Марта: Ось з вінком ми вже й готові,
Тут цвіт синий, там цвіт крови,
А та біла тут лелія
Визирає як надія.

Оля: Ще скрутити кінці треба
І китайки повязати,
Подержи но, Галю, трохи,
А ти з сего боку, брате!
(в'язуть ленти)

Олекса: Вже і ми своє скінчили,
Ось на час з усім поспіли,
На дворі ще сьвіт яснїє.

Оля: Так спішім, докіля днїв —
На могилі хрест убрати,
Честь пророкови віддати.

(Ладять ся до виходу — занавіс паде).

ДРУГА ДІЯ.

Могила Шевченка. В далині мріє степ і Дніпро. На дворі смеркає. На сцену входять діти сьвяточно прибрані: хлопці несуть вінок, дівчатка сьічки прикрашені кольоровим папером і кошички з цьвітами.

Кость: Перш усього треба, діти,
На сей хрест вінок вложити,
Тутки, хлопці! піднімайте!
Ви дівчата помайте!
Лиш поволи, хрест високий —
Розложіть стьажки на боки!

(всі помагають вложити вінок на хрест).

Марта: А барвінок, що скрутили,
Обведемо круг могили.

Любна: Ах! позвольте! розмайрину
Дробен цьвіт на грїб розкину,
Білим растом, що тут маю,
Всю могилу заквітчаю *(сипле цьвітки на могилу).*

Борис: Добре зробиш, сему доля
Цьвітом пути не стелила,
Так хоч зілем вже по смерти
Хай вкрашає ся могила.

Галя: Як прегарно! й не вгадаєш,
Що цьвіт криє домовину,
Вся могила як китиця
Виплетена в щастя днину.

Кость: Бо не труп тут спочиває,
А безсмертний дух пророчий,
А такий в вік не вмирає,
Хоч приляже груди очи.

Оля: А тепер ще свічечками
Приберім могилу жваво,
Повтикаймо між квітками
Ясне світло у мураву.

(Діти розставляють свічки по могилі).

Марта: Ще одну отут на груди,
Де те серце, що любило
Так всі люди.

Кость: Все готово — так в останнє
Припадім до гробу, діти,
І молім для себе сили,
Щоб могти як він терпіти.

(Діти клякають довкола могили, по оден бік хлопці, по другий дівчата).

Оля: *молить ся голосно:*
Боже Отче! ми в покорі
Шлемо серця наші горі
І благаєм: Світла царю!
Легку землю дай кобзарю,
В рай прийми свій душу того,
Що терпів, люблячи много.

Кость: А нам, Боже, тільки сили,
Щоб слідом его ходили,
За народ свій душу клали
І за правду умирали.

Всі діти: За народ свій душу клали
І за правду умирали.

Оля: Застали нам серце й дух,
Най не вгне нас бич наруг,
Не відстрашить тернь дороги,
Що колоти-ме нам ноги.

Всі діти: Не відстрашить тернь дороги,
Що колоти-ме нам ноги.

Кость: А на Твоїй домовині
Присягаєм, батьку, нині:
Вік весь щиро працювати,
Щоб обтерла сльози мати.

Всі діти: Вік весь щиро працювати,
Щоб всміхнулась заплакана мати .

Оля: А в борбі тій у ворожій,
Щоб не йти на бездороже,
Не зблукати в пітьмі ночі,
Просьвіти нас Ти Пророче!

Всі діти: Щоб не пасти в пітьмі ночі,
Просьвіти нас Ти Пророче!

(На сцені темніє. Сьвічки на могилі гаснуть поволи, а в міру того червоне зарево сповиває весь небосклін. Спід землі чути стогін — отирає ся могила, а з неї піднімає-сь поволи стать Шевченка. Діти остають неповорухні з очима піднесеними до него. Дух витягає руки понад голови діточі і говорить щораз сильнійшим голосом).

Чесць вам, діти, що згадали
Тихим, не злим словом нині
Того, що в душі скорботах
Вік служив весь Україні.
Чесць вам, діти, що відчули
Чим страждає спільна Мати
І забагли з душі-серця
Рідну неньку ратувати.
Ах! коли вже і дїтвора
До борби гартує сили,
Так спокійно можу нинька
Положитись до могили.
Бо з малих тих вийдуть борці,
Що трудячись до загину,
Від вод Дону поза Вислок
Відбудують Україну!

*Дух благословить клячачу дїтвору, зарево могутнїє і в тім сия-
вї остає все непорушне на сцені.*

(Занавіс паде).

Віра Лебедова.

ДНІПРО

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Україні милій,
Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі
Були видні, було чути
Як реве ревучий...
З "Завіщання" Шевченка.

Чудовий Дніпро при тихій погоді, коли вільно і плавно несе крізь ліси і гори повні свої води. Ні ворухне ся, ні загремить — глядиш і не знаєш, іде чи стоїть його величаве плесо — і здає ся, немов то вилитий він увесь зі скла, немов то голуба зеркальна дорога без міри в ширину, без кінця в довжину мріє і валує по зеленому простору. Любо тоді і палкому сонцю глянути з висоти і затопити свої пекучі проміння в холод шклянистих вод — любо і пребережним лісам відібити ся ярко в його водах. Зеленокучеряві! горнуть ся они ураз з полевыми квітками до вод, і наклонивши ся, глядять у них і не наглядять ся і не налюбують ся своїм сьвітлим образом і всьміхають ся до него і кивають йому вітами — але в середину Дніпра вони не сьміють заглянути. Тут ніхто крім сонця і голубого неба не глядить у него. Рідка птиця долітає в середину Дніпра. Пишний! нема йому рівного у сьвіті!

Чудовий Дніпро і в тиху літну ніч, коли усе затихне: і чоловік і звір і птиця — а Бог оден стереже неба і землі і величаво потрясає свою ризу. Від ризи силлять ся зьвізди, зьвізди горять і сьвітять над землею і всі разом відбивають ся у Дніпрі. Всіх їх держить він в темних своїх водах — ні одна не утече від него... хиба погасне на небі. Чорний ліс, нанизаний слячими воронами, і старі вищерблені гори, повиснувши над ним, старають ся закрити його бодай своєю тінею — даремно! Нічо в сьвіті не в силі закрити Дніпра! Синий-синий ходить він плавним розливом і серед ночі як і серед дня видний далеко, як сягнути зможе людське око. Ніжно пригортаючись до берегів від нічного холоду, лишає за собою фіберну струю — вряди-годи спалахкотить вона немов вістре дамасценської шабляки, а він синий знову засипляє. Чудовий і тогди Дніпро і нема йому рівного в сьвіті!

Колиже підуть горою по небі темні тучі, чорний ліс хитає ся у коренях, дуби трищать, а лискавка, пробивши хмари, розсьвітить нараз увесь сьвіт, страшний у той час Дніпро! Водяні хвилі гримлять вдаряючи об гори і з гуком і стоном відбігають назад і плачуть і заводять в далині. Так побиває ся стара козацька мати, випроваджуючи сина у військо... Сьміливий, завзятий іде він на вороному коні, по молодецьки насадивши шалку, а мати ридає і біжить за ним і ловить за стремена і здержує поводи і ломає над ним руки і заливає ся горячими сльозами...

За Гоголем.

Вибір Гетьмана

У неділеньку, у святую,
У досвітню годину,
У славному, преславному
Задзвонили в усі дзвони,
Місті Чигирині
З гармати стріляли,
Превелебную промаду
До купи скликали.

З святими корогвами,
Та з пречесними образами
Нарід з пан-отцями
З усіх церкв на гору йде,
Мов та божа бжозла гуде.
З монастиря святого у золоті аж сіяє,
Сам архимандрит вихожає,
Акафист читає,
Поклони покладає.

Поважно та тихо,
У ранню пору,
На високу гору
Сходились полковники,
І військо, як море,
З знаменами, бунчуками
З луку виступало,
Та на трубах виправало,
І на горі разом стало.

Замовкли гармати,
Онїміли дзвони,
І гомада покладає
Земнії поклони.
Молебствіє архимандрит
Сам на горі справить,
Святого Бога просить, хвалить,
Щоб дав їм мудрости дізнати,
Гетьмана доброго обрати.
І одногласне, одностайне
Громада вибарала гетьмана
Преславного Лободу Івана,
Лицаря старого
Брата військового.

У труби затрубили,
У дзвони задзвонили,
Знаменами, бунчуками

Вдарили з гармати,
Гетьмана укрили.
Гетьмана старий ридає,
До Бога руки здіймає,
Три поклони покладає
Великій громаді
І, мов дзвоном дзвонить
Говорить:

”Спасибіт вам, панове молодці,
Преславні Запорожці,
За честь, за славу, за повагу,
Що ви мені учинили!
А ще-б красче ви зробили,
Як-би замість старого
Та обрали молодого
Завзятого молодця,
Преславного Запорожця
Павла Кравченка Наливайка.
Я стар чоловік, нездужаю встати,
Буду єму пораду давати,
По батьківськи научати,
Як на Ляха стати.
Тепер прелютая година
На нашій славній Україні
Не мені вас, братя,
Па Ляха водити,
Не мені тепер старому
Булаву носити.
Нехай носить Наливайко
Козакам на славу...

Громада чмелем загула,
І дзвони задзвонили;
Гармата заревла,
І бунчуками вкрили
Преславного Запорожця
Павла Кравченка Наливайка.

Тарас Шевченко.

Пальці Зоні.

Зоня дуже любила заглядати до кухні. Мама гнівала ся за се, але Зоня, як знала що мама не видить, зараз ішла до кухні.

Раз коли мама учила старшого брата, Зоня побачила через вікно, що кухарка вертає з міста, положила ляльку і тихенько пішла до кухні.

Кухарка зачала виймати з кошика різні закутна на обід, а Зоня мусіла кожної річи диткнути ся.

Коли кухарка виймила масло, Зоня замочила в нїм пальці, а потім обтерла їх в суконку. Кухарка виймила сир, Зоня скубнула та кож трошки. Потім подивила ся до горнятка з сметаною, хотіла ще в кошик подивити ся і мало що не побила яєць, бо пережилила кошик.

— Панночко, панночко! най панночка іде до кімнати — скажати служниця, притримуючи кошик.

— Тихо, тихо, дорога Мариню — просила її Зоня — я так люблю, як ти все на стіл викладаєш, я вже тобі не буду перешкаджати.

Сіла на крісло і дивила ся, як Мариня укладала різні річи на столі. — Нараз Мариня виймила з сітки щупака і поставила на столі. — Зоня аж вдарила в долоні, бо щупак був живий і рухав ся; вона хотіла його притримати і вхопила за голову. Щупак отворив губу і покалічив пальці Зоні.

— Ой, ой! крикнула Зоня; щупак може би був і відірвав пальці, як би Мариня не зловила его за рот і не витягнула пальців Зоні. — Мама почула крик Зоні і запитала що то має значити? — Зоня плакала зі встиду і болю. Пальці мусіла мочити в воді і завинуту полотном. Мама не гнівала ся тільки зажурила ся, що має таку непослушну доню, але Зоня обіцяла, що все буде у всім слухати, і від тоді є все чемна. Коли хоче іти до кухні без дозволу мами, то дивить ся на пальці, на котрих лишив ся знак на ціле житє.

Суниці

Маруся від кількох тижнів була хора на кір; дуже кашлала і не виходила на двір.

На дворі було тепло, сонце світило ясно, братя і сестричка бавили ся в городі, а Маруся могла на них дивити ся тільки через вікно. Тому що Маруся була дуже чемна і добра, в хоробі цілком не вередувала, кождий приносив їй квітки і забавки, щоби її не нудило ся в кімнаті.

Одного дня стара нянька пішла до ліса з дітьми і принесла звідтам цілу китицю суниць. Маруся аж силеснула руками з радости, бо ще сего реку не бачила суниць, а до того так гарно уложених, гей би

цвіти! Суниці були гарні, великі, червоні і дуже гарно виглядали з зеленими листками. А при тім так гарно пахли! Маруся утішила ся тими суницями, поставила їх в склянці на вікні і довго їм придивляла ся.

Та нараз прийшов менший братчик Іван, плескав і кликав:

— Суниці, суниці! які вони мусять бути солодкі!

Маруся зірвала суницю і дала Івасеви. За Івасем прибіг трилітній Стефан, а за ним дволітня Олеся. Маруся також дала їм по одній суниці, а як побачила маму дала також одну суницю. На галузці лишило ся дві суниці, она поглянула на них і сказала:

— Як тато прийдуть, то дам йому одну, а одну суницю зім сама.

Приглядала ся суницям, щоби таткови лишити ліпшу і гарнійшу. Втім до комнати вийшла Катря, служниця, що гарно уміла говорити байки і любила з Марусею бавити ся.

— Які панночка має гарні суниці! — сказала Катря.

Маруся дуже зажурила ся тим, бо хотіла і Катрі дати одну суницю, а тільки дві лишили ся! Тої, що для татка, нікому би не дала і сама хотіла би покушати. Що тут зробити? Рішила ся, — зірвала свою суницю, половину дала Катрі, адругу половину зіла сама.

Катря подякувала своїй пестійці і ще більше її любила.

Петрусь Вусатий

Петрусь через цілий день був дуже чемний. Мама, ідучи до цюці, взяла його з собою, бо цюця давно не бачила Петра і дуже ним тішила ся. Взяла його на коліна, цілувала, пестила, а потому посадила при собі і дала йому книжку з образками. Петрусь оглядав образки, цюця гладила його по головці і сказала до мами:

— ”Той Петрусь до вітця подібний!“

По пару днях приїхав вуйко і мама закликала Петруся, щоби з ним привитав ся. Вуйко привитав ся з ним і запитав, кілько має літ.

Петрусь відповів, що має чотири роки. Вуйко сказав, що Петрусь в великий хлопець, а потім сказав до мами:

— ”Як той Петрусь до тата подібний!“

Петрусь почув, що всі кажуть, що він до тата подібний, став в другій комнаті перед зеркалом і приглядав ся.

— Що то вони кажуть, що я подібний до тата? — сказав сам до себе. — Батько має вуси, а я не маю вусів. Ага я знаю, що зроблю. Відійшов від зеркала, взяв кусень чорного вугля, станув назад перед зеркалом і помалював собі вуси.

— ”Тепер то напряду я до татка подібний!“ — сказав беручи ся по під боки, сьміючи ся сам з себе.

Небавом учув за собою сьміх, бо вийшла до комнати старша сестричка Іренка з своєю приятелькою Манею. Діти засьміяли ся і кричали: ”Петрусь вусатий! Петрусь вусатий!“

— Але який сьмішний — сказала Іренка.

— Але який бридкий і цілий умазаний, — сказала Маня.

А тут ввійшла до кімнати мама, а побачивши замазаного сінка, дуже розгнівала ся, вивела його до другої кімнати і казала там умити ся.

Довго його мила нянка, заки вуголь пустив. Треба було зняти одіж, бо ціла була помазана. Діти не могли дочекати ся Петра, бавили ся самі і через двері кликали: "Вусатий Петрусь".

Рожевий Медівник

Мала Оленка пішла з мамусею на прохід. Було се перед Різдом, а в вікнах склепу було подостатком всього. Мама Оленки ввійшла до склепу і купувала медівники. Олена ходила по склепі і приглядала ся різнобарвним медівникам. Один медівник був дуже гарний. Цілий довкола був рожевий, а на середині мав білі квітки з нашисею. Вона не уміла ще добре читати, довго дивила ея на букви і прочитала: "О—лен—ка".

Мама почула, що Олена так добре прочитала своє імя, тому купила його і дала Оленці. Олена дуже утішила ся, а коли прийшла до дому, всім його показала.

До Оленки приходила товаришка, котрій на імя було також Олена, але вона була убога; не мала забавок ані ласощів. Але зате вміла читати ліпше від Оленки і прочитала на медівнику зараз: "Оленка".

— То і ти дістанеш такий медівник, коли прочитала відразу своє імя — сказала Оленка до своєї товаришки і приглядала ся медівникови.

— Аа ні — сказала дівчинка.

— А то чому?

— Бо не маю ані мами, ані тата — сказала сумно. Оленка дивилась то на медівник, то на товаришку... Ще раз оглянула зі всіх сторін медівничок і сказала:

— То я тобі дам його, бо ти ліпше прочитала від мене.

Убога дівчинка дуже утішила ся, подякувала їй, і ще ліпше її любила. Олену родичі похвалили, бо такі діти котрі відмовляють собі приємности, щоби іншим приємність вчинти, заслугоють на любов і пошану. Тамта дівчинка сховала собі медівник, а кілька разів подивить ся на него зараз пригадає собі добре серце товаришки.

Іде Весна

Іде, іде царівна
Вся в золоті богата,
Стужила ся за нею
У нас кождіська хата.
В зимі під снігом спала,
А з растом повертає
І нарід весь на загін
До праці покликає.
Вітрець-тепленький легот,
Промощує їй пути,
В руках у неї цвіти,
А в устах пісні нути.
А де она лиш дихне,
Комашку сонну будить,
Малює личка в усіх
І щастє лє у груди . . .

Є в сьвітї сонця час, пташок і рож доба,
Але на Україні в нас все кривда та сама.
О грій ти, сонце, грій! висушуй слези болю,
Стелїть ся ви, фялки, лісами і по полю!
Хай ваш душистий цвіт і сонце те весняне
Закриє наше терне — загоять наші рани.

Віра Лебедова.

Сто вовків

Розказував один парубок:

— Як ішов я вечером лісом, — тож то страховини мені було!.. Ле-
два втік!

Питаю ся его:

— А щож там таке?

— Та мабуть аж сто вовків, як поженеть ся за мною!

— Ова!

— Чого ова! Хоч не сто а з пів сотні було!

— Та їх і в лісі стільки нема.

— От же й не вірить! Яж кажу: що мабуть штук з десять гнало ся...

— Та ну бо!

— Та хиба я брехав? Яж кажу: як на поліг за мною вовк...

— Та деж ти его бачив?

— Ну, їй — Богу-ж по за кущем щось: шелесть... шелесть...

Володар Звірят

В давні часи були звір'ята вільними та ходили нічим незв'язані по цій землі, бо чоловік не умів ще їх собі підчинити і зробити служними. Тоді жило в широкій долині межі ріками Евфратом а Тигром троє звірят разом: орел, кінь і пчола. Они жили в великій згоді і уважали коня за свого пана, бо его розум викликав в них поважане до него. Але з часом став кінь дуже зарозумілим та зачав тим двом давати прикази, котрі они мусіли сповняти, бо инакше він гнівав ся і сварив на них. Пчолі стало того вже за багато тай она сказала раз до вірла:

„Чи не добре було-б скликати всіх звірів на раду та вибрати собі спомежи них одного, котрий би був нашим королем”.

Орел пристав на се предложене, а й кінь згодив ся на те, бо думав, що его виберуть володітелем всіх звірят: Пчола літала по цілім світі і оповістила всім комахам, що має відбутися віче звірят. Орел дав знати птахам, а кінь бігав, мов навіжепий, і скликував скотину.

Нарешті надійшов день вибору. Тисячі а тисячі звірят залягали широку долину межі двома ріками. Попри пестру папугу сидів незначний, сірий воробчик. Гордий бенгальський тигр лежав в траві, а коло него сиділа маленька мишка і гризла спокійно коріньчик. Коло пестрого мотила бреліла весело оса. Так сиділи, стояли і лежали всі рядом очікуючи великої хвилі. Запанувала тишина, а язиката сорока **вилетіла на високе дерево та почала говорити:**

„Дорогі братя й сестри! Приятелі і товаришки! Ми зібрали ся сьогодні тут, щоби сповнити добре діло. Хочемо вибрати собі володаря, короля; кождий, хто думає, що гідний сего достоїнства нехай зголошує ся!”

Аж теуер почала ся метушня! Тигр вихвалював свою силу, лис свою хитрість, миш чванила ся своїм добрим слухом, орел своїм бистрим зором, пес своєю вірністю, пчола своєю працьовитістю, кінь хвалив ся своєю скорістю, тай кожде намагалось показати себе в найліпшій світлі, щоби лиш бути вибраним.

Але нараз почув ся сильний голос, що заглушив загальний крик, і появил ся посеред звірят лев. Побачивши его гарну, повну поваги і достоїнства поставу, згодились однословно, щоби він був їх володарем. Віп прийняв від них заяву вірности і втішні звір'ята розійшли ся домів. Але вже в короткім часі перемінила ся їх втіха в невдоволене, бо лев рядив ряди після своєї волі, не зважаючи на те, чи се зле, чи добре. І знов зійшли ся всі звірі. Лев хотів себе оправдати, але в тій хвилі з'явив ся сам Господь перед звір'ятами. „Мовчи!” сказав до льва. „Ти надуживав своєї власти на зле, і за те мушу тебе покарати. Дам тобі дорадника, котрий буде тебе перестерігати перед злим і котрого ти будеш бояти ся.”. Господь кивнув рукою і з'явив ся когут. Як він закукурікав, зникла у льва відвага і він слухав дрожачи приказів Бога. Якийсь час все було добре та в порядку, але з часом став когут гордий на свою власть і почав мучити других звірят.

Звірята заворушили ся і скликали знов віче, але на сім когут всю свою вину спихав на льва.

І знов з'явив ся Господь, але хмари гніву затіняли Ёго сьвяте обличчя, гнівний на вічне незадоволене й сварку звірят, сказав:

„Ви не слухали моїх заповідий, ви не вважали на мої прикази, тому дам вам такого пана“, звернувши ся до льва, — „від котрого ти вправді сильнійший, але котрому ви всі будете служити, тепер і на вічні віки“. Відтак Господь кивнув зпов своєю всемогучою рукою, а перед задивованими і застрашеними звірятами явив ся чоловік. Так від тої хвилі став чоловік володарем звірят та зробив їх собі услужниками і пожиточними.

Запросини до передплати.

Отсе пускаємо в широку Канаду перше число “Дзвінка” часописи присьвяченій нашій молодіжи, яка позбавлена досль своєї рідної лектури, виростала для нас чужа — не розуміючи наших стремлнь і поривів. Потреба такого видавництва являла ся у нас вже від довшого часу, не було тільки відваги взятись кому за діло і розпочати сю так вельми хосенну працю для нашої молодіжи.

Ми знаємо, що кождий початок тяжкий, знаємо, що прийдець ся нам на початку нашого видавництва боротись з всьлякими трудностями і перепонами, всеж таки велика і взнесла наша ідея — подбати за виховане нашої молодіжи, — додає нам сили і відваги. А при сім ми числимо на щире попертьє нашої так духовної, як й сьвітської інтелґенції, що здає собі ясну справу з того, як далекосягле значіне серед теперішних обставин в Канаді — мати ме наш “Дзвінок”.

І тому, пускаючи в сьвіт, сю першу нашу спробу, звертаємо ся отсим до всьх наших Патріотів в Канаді, котрим розвиток нашої діточої літератури лежить на серцю, о ласкаву підмогу для сеї одинокої української часописи. Вправді не може вона, — хочби тільки задля недостачі матеріяльних средств рівнати ся з подібними видавництвами інших народів, однак редакція “Дзвінка” старатись буде, по змозі сил своїх, подати нашим дітям чимало матеріялів поучаючого, морального, або забавного змісту, що буде доказом, що видавництво се є хосенне а тимсамим і потрібне.

Цілорічна передплата \$1.00 а для передплатників “Канадійського Русина” лише 50 центів, не повинна ніякій українській родині видавати ся за високою і наш “Дзвінок” повинен находитись в кождій українській хаті в Канаді.

Спомагайте отже Родимці наш “Дзвінок” як хто може, хто передплатою а хто поширюванем сеї одинокої української часописи для дітгий і молодіжи, а сим станете найкрасшими приятелями нашої молодіжи — сеї нашої надії лучшої будуччини в Канаді.

Слідуюче число “Дзвінка” вишлемо тільки тим, що пришлють передплату.

Замовленя і передплату надсилати просимо на слідуючу адресу:

Can. Ukr. Publ. Co. Ltd. 590 Pritchard Ave. Winnipeg, Man.

БУКВАР

ПЕРШОГО РОКУ НАУКИ
В ТВЕРДІЙ ОПРАВИ

Ціна лиш 25ц.

Пересилку оплачуємо сами.

Для учителів і книгарень
опуст.

CANADIAN RUTHENIAN
590 Pritchard Ave.
WINNIPEG, MAN. CAN.

КОБЗАР

Т. ШЕВЧЕНКА

великий на 512 сторін вже ви-
шов з друку

Ціна лиш \$1.00

Пересилку оплачуємо сами.

CANADIAN RUTHENIAN
590 Pritchard Ave.
WINNIPEG, MAN. CAN.

Народний Катехізм

греко-катол. релігії з 30 образ-
ками і молитвами можна діста-
ти в КНИГАРНИ Ім. Т. ШЕВ-
ЧЕНКА по слідуєчих цінах:

в твердій оправі 25 ц.

в полотняній оправі . . 50 ц.

Пересилку оплачуємо сами

Замовлення wraz з грішми шліть
на адрес:

КНУНАРНІА Т ШЕВЧЕНКА
590 Pritchard Ave.
WINNIPEG, MAN. CAN.

МОЛИТВЕННИК

НЕВЕЛИКОГО ФОРМАТУ

*Відповідний для дітей і для
старших:*

В гарній оправі з золотими
берегами

Ціна з пересилкою 80ц.

КНУНАРНІА Т ШЕВЧЕНКА
590 Pritchard Ave.
WINNIPEG, MAN. CAN.